RUSKI INWALID

N°. 34.

SOBOTA *10. Lutego 1817.*

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomośći krajowe: Królewstwo Polskie: Roskaz dzienny do woyska Polskiego. Rada ogólna Uniwersytetu — Wiadomośći zagraniczne: Niemcy: z Berlina; z Wirtzburgu; s Frankfortu. Niderlandy. Francyia. — Rozmaite Wiadomośći. — Wiadomośći uczone.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

W okolicach miasta Baturyna w przeszłym mieśiącu ubito czarnego niedzwiedzia nadzwyczayney wielkośći, kiedy się albowiem podniosł i stanął na tylnich łapach wysokość onego przechodziła pięć łokci, grubość około piersi domierzała cztérech łokci, głowa obwodu miała dwa łokcie, szerokość łapy wynosiła trzecią część łokcia, a długość dwie trzecie części onego; ważył nie odarty ze skóry 1,110 funtów; odarty 910 funtów; dobyto z niego tłutośći 150 funtów.

Królewstwo Polskie.

Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.

W Kwaterze Główney w Warszawie

Dnia $\frac{14}{26}$ Stycznia 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Otrzymuią żądane Dymissye.

Dla interessów familiynych.

W Piechocie Z pułku 1° liniowego, będący na reformie, Podpułkownik Antoni Mieszkowski, z pozwoleniem noszenia munduru tegoż pułku. — Podporucznik Tomasz Łącki.

W Jeździe. Z pułku 1° Strzelców konnych, Porucznik Nepomucen Wiesiołowski i Podporucznik Jozef Chmarzyński.

Dla przeyścia na Funkcyą Cywilną.

Z Reformy. Major Stanisław Rymiński, z pozwoleniem noszenia munduru armii.

Wykreśleni zostaią z Kontrol.

Z Woyska. Przykommenderowany do Piechoty, Generał Dywizyi Bronikowski, zmarły w dniu $\frac{11}{23}$ b. m.

Dla niestawienia się w pułku.

W Piechocie. Z pułku 1° liniowego, Porucznicy: Michał Zukowski, i Seweryn Roman. — Z pułku 2° liniowego, Porucznik Jozef Bogucki. — Z pułku 4° Strzelców pieszych, Kapitan Jozef Staniewski.

Umieszczony zostaie napowrót.

W Korpusie Inwalidów. Oddalony z tegoż Korpusu Rozkazem Dziennym z dnia $\frac{5}{17}$ Listopada 1816, Porucznik Swierczewski, z przeznaczeniem do kompanii 2 ey.

Naczelny Wódz

(Podpisano) KONSTANTY

W. X. R.

Zgodno z Oryginałem:

Generał, Szef Sztabu Głównego

Tolinski.

Rada Ogólna
Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego.

Mianowana na dniu 31. Grudnia roku 1816 przez Kommissyią Rządową Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego w celu uskutecznienia Wyroku Nayiaśnieyszego Pana pod d. 7/19. Listopada r. tegóż, złożona z 5ciu Członków Kommissyi Rządowey i z Dziekanów wszystkich Wydziałów Akademicznych, dopełniaiąc włożonych na siebie obowiązków, podaie do publiczney wiadomości: iż nowo zaprowadzić się maiący Wydział Teologiczny Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego rozpoczyna na dniu 10 t. m. w salach na to przeznaczonych u JXX. Missyionarzów kurs nauk następuiących:

1. Język Hebrayski iako przysposobienie do wykładu Pisma swiętego dawać będzie w środy i soboty od godziny 8—9, JP. *Chmielewski.*

2. Pismo święte wykładać będzie, we wtorki, czwartki i soboty od godziny 9-10, JX. *Rzymski.*

3. Teologiią Dogmatyczną i Polemiczną w poniedziałki i czwartki w iednym tygodniu, a w drugim, w poniedziałki, czwartki i piątki od godziny 8—9, JX. *Symonowicz.*

4. Historyią Kościelną z Propedeutyką w poniedziałki, wtorki, środy, piątki i soboty od godziny 10—11, JX. *Szarkiewicz.*

5. Teologiią Moralną i Encyklopedyią nauk teologicznych w poniedziałki i czwartki iednego, a w poniedziałki, czwartki i piątki drugiego tygodnia od godziny 11—12, JX. *Dembek.*

6. Wymowa Kaznodzieyska i Teologiia Pastoralna tymczasem tylko we wtorki i soboty od godziny 11—12, JX. *Szweykowski.*

Kurs całkowity tych wszystkich przedmiotów trwać będzie lat 3. Kurs tymczasowy do końca roku szkolnego obeymie nauki przygotownicze.

Ktokolwiek z osób doyrzałych chce korzystać z lekcyy publicznych, znaydzie wstęp wolny do sali. Słuchacze chcący w czasie składać examina, i otrzymywać stopnie Akademiczne, obowiązani są zapisać się w reiestr stałych słuchaczów, i tym końcem przed rozpoczęciem kursu udadzą się do Dziekana Wydziału, którego obowiązki sprawuie teraz X. *Szweykowski* mieszkaiący w officynie nowey pałacu Kazimierzowskiego; przeznacza się na to czas od godziny 8—10 codziennie zrana.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Ogólney Uniwersytetu Krolewsko-Warszawskiego dnia Lutego 1817 roku. Prezes *Staszic.*

X. *Szweykowski* Z. D. — *Kamieński* Z. S.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Z Berlina 29. Stycznia.

Feld-Marszałek Hrabia *de Kalkreuth*, rządca tey stolicy dnia 22. b. m. dawał bal, który Król Jegomość zaszczycić raczył bytnoscią swoią.

Feld-Marszałek Hrabia de Wallmoden przybył do tey stolicy.

Jenerał-Porucznik de Schaefer przeiezdzał przez tuteyszą stolicę będąc w drodze do Peterzburga.

Z Wirtzburga, 29. Stycznia.

Obchodzono tu dzień imienin Królowey.

Na targach naszych cena zboża znacznie się zmnieyszyła; taż sama pomyslna nowina doszła nas i z okolic wszystkich tuteyszych.

S Frankfortu, 30. Stycznia.

Donoszą o związkach slubnych J. K. M. Xięcia Kent, z J. K. M. Xiężną Maryią Ludwiką Wiktoryią Saxe-Cobourg, urodzoną 17. Sierpnia 1786 roku. Xiąże Jegomość Kent urodzony 2. Listopada 1767 roku.

Niderlandy.

Z Bruxelli, 27. Stycznia.

Woyska stoiące garnizonami w rozmaitych miastach prowincyi naszych, pięknie dowodzą iak sztuka połączenia cnot towarzyskich s cnotami woyny iest dla nich dobrze znaiomą. Suskrypcya dla biednych żon i dzieci Weteranów zamkniętych w Cytadelli maiąca mieysce w Gand, natychmiast dopełnioną została. Jenerał *Matuszewic* rządca woienny, J. K. M. Xiąże Bernard de Saxe-Weymar, oraz wszyscy oficerowie sztabu i garnizonu, przyięli na siebie obowiązek pewney miesięczney opłaty. Za takowym przykładem poszli oficerowie 7° liniowego batalionu, iako też i garnizonu w Namur.

Pomieszczono w dziennikach naszych następuiący Paragraf:

«Osoby mianuiące się swiadomemi wszystkiego, upewniaią że iedynie polityczne przyczyny przeszkadzaią postanowieniu ogólnego zakazu, co do wywożenia zboża zagranicę, o zakaz takowy głośno się domagaią wszyscy.»

Dziwna iest rzecz iak nasze dzienniki pierwiey się o tém niedowiedziały.

Donoszą z Wiednia pod dniem 24. b. m. że stan zdrowia Xięcia Feldmarszałka Szwarcemberga co raz iest lepszy, mniemaia iednak że i powyzdrowieniu Xiąże Jegomość niepredko zaymie mieysce swoie prezydenta w radzie woienney.

28. *Stycznia.*

Druga izba Stanów ieneralnych dnia 23. b. m. zaiętą była rostrząsaniem dwóch proiektów prawa; pierwszy sciągaiący się do pożyczki szesciu milionów, przeznaczonych na zrobienie nowych i naprawienie starych dróg, mostów, i przewozów; proiekt ten był przyięty większością głosów 68 przeciwko 7. Drugi co do ustanowienia poczt konnych przyiętym został także większoscią głosów 42 przeciwko 33.

F r a n c y a.

Z Paryża, 28. Stycznia.

Król Jegomość raczył dać Patent na szlachectwo Panu Salter iednemu z naybogatszych protestantów w departamencie Aveyron, w nagrodę wierności iego i przywiązania do Dynastyi prawey.

Z okazyi obchodu pamiątki smierci Krola męczennika Ludwika XVI. Król Jegomość łaskawie oswobodzić raczył szesciu więźniów iuż skazanych na zasłużoną karę, s tych trzech było męczyzn, i tyleż kobiet.

W Rochefort magazyn prochowy wysadzony został na powietrze, skutki onego wielu smutnych stały się przyczyną wydarzeń. O to niektóre szczegóły.

« 13. b. m. Między iedynastą i połudn iem nazywaiący sie Pennard stróż artyleryiskiey prochowni w Rochefort, który od nieiakiego czasu okazywał iuż znaki pomieszania, w celu odebrania sobie życia wysadził na powietrze rzeczoną prochownię, poruczoną iego straży, przy bramie Charento położoną, a w którey do pięciu kintalów prochu znaydowało się. Członki tego nieszczęsliwca rozrzucone porozmaitych dosyć odległych znaleziono mieyscach. »

« Wszystkie Cywilne i Woyskowe władze natychmiast się udały na mieysce explozyi, i wspolnie chwyciły się środków do ocalenia rozmaitych przedmiotów zbroiowni, która iescze niezupełnie zruynowaną była. »

« Ogień który był obiął magazyny żywności, i marynarki, naprzeciwko rzeczoney zabudowane prochowni, był natychmiast ugaszonym, budowle iednakże ucierpiały, i iedna s scian grozi upadkiem. Około piętnastu domów potraciły okna i nadwerężone zostały. »

« Dwie tylko osoby znayduiącesię blisko w czasie wybuchu dotknięte zostały ogniem, iednakże bez niebespieczeństwa życia. Jedna znich należąca do marynarki odebrała rany w obiedwie nogi, drugą iest Oficer gwardyi narodowey ten lekką odebrał kontuzyią. »

30. *Styczuia.*

25. b. m. Xiąże Angoulème w towarzystwie Xięcia Wellingtona udał się do Compiegne.

List s Tulonu zawiera co następuie :

« Jest tu fregata Neapolitańska przybywaiąca teraz z Neapolu s podarunkami dla J. K. M. Xiężney Berry. Wzaiemnie Krol Francuski poszle inne przedmioty Nayiaśnieyszemu oycowi Xiężney. »

« W pierwszych miesiącach tego roku wypłynie s portu tuteyszego korweta Krolewska w celu odbycia podróży naokoło ziemi dla sprawdzenia czyli dla lepszego poznania ziem iuż odkrytych, i dla znalezienia iak powiadaią mieysca podobnego do posiadanego przez Anglikow Botani-Bey, aby tam zrobić osadę, gdzieby można było odsyłać skazanych nawygnanie; traktowanoby ich łagodniey aniżeli w mieyscach dzisieyszego wygnania, gdzie mało pracuią a wiele kosztuią skarbowi Państwa. »

Marszałek Hrabia Beurnonville mocno zapadł na zdrowiu.

Sprzeczki w sprawie domu Barandon, w Londynie przeciwko skarbowi zakonczone zostały dnia 25. b. m. przez replikę Adwokata ieneralnego. Wyrok ogłoszonym zostanie dnia 1° Lutego.

Izba Parów rostrząsała proiekt o wyborach. Hrabia Lalli-Tolendal w rapporcie swoim oswiodczył przyięcie czyste, i proste prawa tego.

Rozbieranie prawa o dziennikach przedłużane było w izbie deputowanych do 27. b. m.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

Doktor ieden w Londynie chcąc doswiadczyć karmiącey własności cukru, przez cały miesiąc nie używał prócz cukru innego pokarmu. Opuchł cały i takiey dostał ociązałości która go w pędziła do grobu, umieraiąc powiedział przynaymniey pewien iestem, że i cukrem zyć można.

Odkryto tayny spisek w Scheffield. Robotnicy chcieli przymusić swoich Panów utrzymuiących rękodzielnie aby im więcey płacili. Ci zaś gotowi są wspierać swoich robotników w teraznieyszey potrzebie, lecz niechcą podwyższyć im płacy, boby się tego zawsze domagano.

Małżonka Lorda Castelreagh utraciła matkę Hrabinię Bukkinhamtir, co przeszko dziło Lordowi znaydować się przy odkryciu Parlamentu.

WIADOMOSCI UCZONE.

Tegoczesna Bibliografia Rossyiska.

(Dalszy ciąg.)

W Numerze 9 naszego pisma kilkaśmy słów powiedzieli o autorze i pismie o osobliwościach P.

terzburgskich. Zdaie się nam rzeczą konieczną namieniwszy o istnieniu onego, zrobić czytelnikom przyiemnąść kommunikuiąc ie częściami, ile szczupłość mieysca zostaiącego się od powinnych się umieszczać w pismie naszym artykułów pozwoli.

Autor wyraziwszy w przedmowie do czytelników (którey umieszczenie niesądziemy bydz koniecznym) krótkiemi słowy pobudki wiodące go do uczynienia tey przysługi publiczności, zaraz umieszcza artykuł następuiący.

Rzut oka na stolicę.

Sam tylko śmiały Geniusz Piotra wielkiego był w stanie przedsięwziąć założenie Peterzburga. Zamysł takowy zadziwia Wyobraźnię, a pomyślne wykonanie, pokazuie całą wielkość onego. Rzucić zasady wspaniałey i zachwycaiącey pięknością stolicy tak obszernego iak Rossyia Mocarstwa, wśród bagna i nieprzebytych lasów, w mgnieniu oka zamienić te dzikie i odludne mieysca w miły, i wabiący pobyt mieszkańców nawet nayszczęśliwszey strefy, a to na ziemi świeżo zdobytey bronią, należącey iescze do współubiegaiącego się o chwałę, cześć kochaiącego, potężnego, i tylekroć uwieńczonego niezwiędłym wawrzynem zwycięstw przeciwnika, słowem na ziemi Karola XII. Stoiącego natenczas na szczycie chwały, patrzaiącego na strach Europy na samo wspomnienie imienia swego i idącego zbronią w ręku przeciwko Rossyi. Inny Monarcha gdyby zaymował natenczas mieysce założyciela północney stolicy, myśliłby raczey o obronie swych kraiów, lecz to by iuż niebył Piotr Wielki. Ten iedną ręką odpychał domagaiących się o zaiętą ich ziemię silnych i okrytych gdzie indziey laurami zwycięstw nieprzyiacioł, drugą, dobywał z łona wieczności, i wznosił osmy cud świata większy nad siedm dawnych. — Budował stolicę, ten pomnik wieczney Jego własney, i poddanych chwały. Niebyło trudności ani przeszkody którąby mogła wstrzymać twórczy geniusz Piotra Wielkiego. On ieden umiał przedrzeć mglistą zasłonę, zakrywaiącą przyszłość śmiertelnym, i dokładnie widział dalekie pożytki zamysłów swoich. Czas posłuszny wykonawca niedokończonych dzieł przez Piotra Wielkiego, dziś pokazuie nam wszystkim przezorność tego Wielkiego Monarchy. (*)

Piotr I. zawoiowawszy od Szwedów w 1702 roku Twierdzę *Noteborg*, nazywaiącą się dziś *Szlisselburg*, a w roku 1703 Twierdzę *Neshaus*, położoną przy uyściu *Ochty* do *Newy*, dnia 16. Maia tegoż samego roku założył pierwsze zasady Twierdzy na małey wysepce tey wielkiey rzeki, i na cześć Patrona swoiego Peterzburgiem nazwał. Taki był początek tey piękney stolicy. Wkrótce ta strona wyspy okryła się domami. Lecz w małym przeciągu czasu Cecarz obrał wyspę Bazylego (Васильевскій островъ) za główny punkt nowo budniącego się miasta. A w 1711 dopiero roku kiedy zimowy pałac na milionney ulicy został wystawionym, a Admiralicyia przeniesiona na lewy brzeg Newy, i rzeczony główny punkt miasta na zawsze od tąd się przeniosł ku Admiralicyi.

Za rządów Piotra Wielkiego stanęło 109 murowanych a 354 drewnianych domów. Ten niezmordowany Monarcha nietylko sam kreślił wzory i rospołożenia domów, i wszelkich budowli, naznaczaiąc onym mieysce, ale nadto zgłębiał Newę, zakładał ogrody, sadził swoią własną ręką drzewa, i pomagał w naygrubszych i nayprzykrzeyszych robotach rozmaitym rzemieślnikom. Zamiarem Jego było, aby przerznąc nowe swe miasto dwoma wielkiemi kanałami na wzór Amsztardamskich, po którychby wygodnie przechodzić mogły handlowe statki. Te dwa wielkie kanały od wschodu ku zachodowi maiące kierunek, powinne były bydz przecięte dwonastu mnieyszemi od południa ku północy skierowanemi. Zamiar takowy dla nieprzewidzianych przeszkod musiał się wstrzymać.

Za Panowania Cesarzowych Anny Iwanówny, i Elźbiety Piotrowny, upiękrzyły Peterzburg publiczne i prywatne budowle; ale Katarzynie II. zostawiona była chwała wystawienia w tey stolicy pomników, s których się ona pyszni, a których widok wprawia cudzoziemców w podziwienie. W biegu to Katarzyny Panowania, lewy brzeg Newy; Kanał Katerzyny i Fontanka obłożone zostały ciosanym granitem, a brzegi pierwszey tak głęboko, że się okręta z granitem służącym za balustradę stykaią. Brzegi rzeczoney rzeki Fontanki i Kanału Katarzyny pod granitem maią balustradę z lanego żelaza. Stanął Pałac z marmuru, 37 Kościołow, dwa Klasztory, Zbroiownia, Akademiia sztuk pięknych; wystawiono ten zadziwiaiący pomnik dla Piotra Wielkiego, i Kratę około letniego ogrodu. W roku 1796 liczono w Peterzburgu 4000 domów a 225,230 mieszkańców.

(*Dalszy ciąg pózniey.*)

(*) Kiedy wiadomość o założeniu Peterzburgu doszła Karola XII. mówią że Król ten pyszny powiedział: *Niech się Car trudni zakładaniem miast, ia się trudnić będę wzięciem ich iak do mnie należących.*